

*Citáty Karla Havlíčka
Borovského na každý týden roku
2021 k 200. výročí jeho
narození*

*Sebral a editoval:
Mgr. Ondřej Neubauer*

K. Havlíček

*„Svoboda se nedá vykřičet,
vyplakat a vylamentovat, jen z
ruky pilné naděje kvitne! Za rok,
za dvě léta nemůže se předělati,
co pokazili věkové.“*

*(„Útěcha v zlém čase“, Národní noviny,
27. 3. 1849)*

K. Hasliček

*„Musíme tedy tento lid poučovati, a tak se vždy přibližovat k žádoucímu cíli. **Třeba by to nebylo za rok, za dvě léta, proto ještě nebude rozumný člověk zoufat, aniž hodí práci svou o zem a nechá všeho díla...** Třeba by naše síly v této době byly ještě nepostačitelné, ale vezme, že si můžeme tyto síly sami zvětšovat, když budeme činností, vytrvalostí a obezřetností poučovat spoluobčany své, ještě posud k uvědomění nedospělé. Tu se nám otvírá veliké nadějně pole k činnosti a nevyvažitelná studnice naší síly a svobody.“*

*(„Útěcha v zlém čase“, Národní noviny,
27. 3. 1849)*

K. Hasliček

„Špatný voják, který hrdinsky smýšlí jenom v čase pokoje, když není nebezpečí. Pro trochu peněz a pro kousek žaláře nemusí se ještě pravda zamlčet. Ten ztracen, kdo sám v sebe důvěru ztratil. Jaké je nebezpečí naší svobody? Kdo jsou její nepřátelé? - Podívejme se jim trochu chladně do očí! Několik ministrů, asi osm nebo devět, sami křehcí lidé; za nimi větší část šlechty, nejvíce lidé s malým rozumem a ještě menší činností a odvahou...“

*(„Útěcha v zlém čase“, Národní noviny,
27. 3. 1849)*

K. Hasliček

„Pokavád mně neb někomu jinému z našich věrných přátel, které jste nyní v roce 1849 a 1850 dobře poznali, bude možno uchytit se jen té nejmenší nitky, i toho posledního konečku svobody a konstituce, budeme se jí držet všelikými možnými silami. Svobody tisku budeme používat v nejširších mezích, ve kterých bude možná a kdyby utichl všecken veřejný hlas, máte mezi sebou spisy a časopisy, vydané od nás od roku 1848. Ty rozšiřujte mezi sebou a nedejte myšlence české, myšlence svobodné uhasnouti...“

(Slovan, listopad 1850)

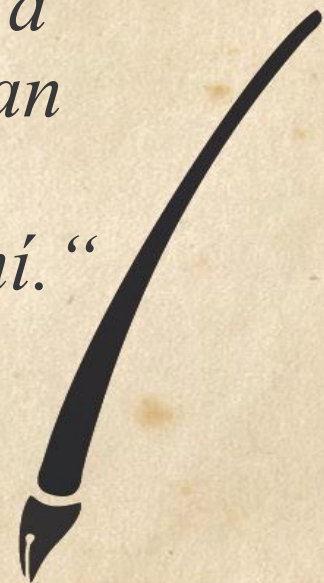
K. Hasliček

*„Pro školy a pro vzdělání mládeže čiňte co možná,
nešetřte výloh, nelitujte toho, co dáte učitelům. Poučujte
se vespolek. Buďte opatrní a nevěřte každému křiklounovi,
kterého neznáte, neboť přijdou snad mnozí najatí
pokušitelové, aby vás zavedli k nějaké nerozvážnosti a
přivedli pak tím k většímu pádu. Jakožto řádný křesťan
nemohu tuto svou poslední vůli ukončit jinak než
vyznáním: že věřím ve slavné vzkříšení a zmrtvýchstání.“*

(Slovan, listopad 1850)

K. Hasliček

„My předně nehráme si s barikádami a dokonce nám ani neimponují barikády papírové! My chceme, aby v Čechách zdomácněla usilovná práce... hrdinství práce je po našem přesvědčení vyšší a cennější než okamžitý, třeba i vznešený záchvat.“

*(Úvod do nového ročníku Národních novin
2. 1. 1849, ohlédnutí za rokem 1848)*

K. Hasliček

„Za nehodno jest nás lekati a strachovati se před zlymi: nejsme my slepí nástrojové času, ale jsme pánové jeho, sami tvůrcové svého osudu. Nesténejme zdětile, ale jako mužové chopme se činu. Opírejme se statečně s mocí svou, mocí dobrou proti zlým mocnostem, a mějme pevnou důvěru, že neodolá moc zlého moci dobré. Přičiňmež se a pomáhejme si sami a Bůh nám pomůže!“

*(Úvod do nového ročníku Národních novin
2. 1. 1849, ohlédnutí za rokem 1848)*

K. Hasliček

„Nemoudré je přeceňovat a zveličovat naše ztráty a neštěstí, čímž se jen méně odhodlaní přátelé svobody děsí a důvěra národa podkopává a z druhé strany se tím dodává odpůrcům svobody jen více smělosti a opovázlivosti.“

*(„Útěcha v zlém čase“, Národní noviny,
27. 3. 1849)*

K. Hasliček

*„Nepůjdet' svoboda sama od sebe, nepřijdet' z
pouhé milosti králů a mocnářů, nepřijdet'
najednou v okamžiku: mi sami musíme si ji v
potu tváři zasloužiti, z vlastní síly své půdu její
po mnohá léta vzdělávati, chceme-li trvanlivě, v
pokoji a bez starosti užívatí ovoce její.“*

*(Úvod do nového ročníku Národních novin 2. 1.
1849, ohlédnutí za rokem 1848)*

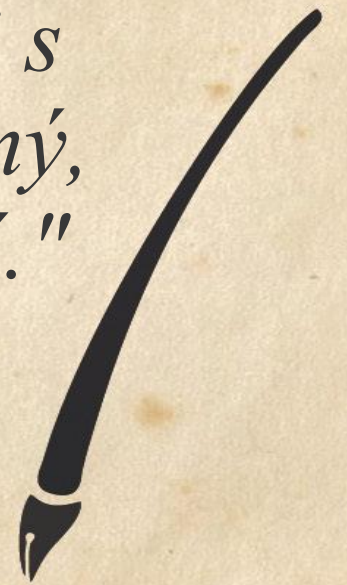
K. Hasliček

*„A tato úrodná půda svobody je vzdělanost,
ušlechtilost a statečnost občanů. O to se
starejme, k tomu pracuj každý podle sil a
postavení svého: a štěstí a svoboda náš národ
neminou. Žádná moc tohoto světa, a byť se i s
celým peklem spolčila, neudrží národ vzdělaný,
ušlechtilý a statečný v poddanosti, v otroctví.“*

*(Úvod do nového ročníku Národních novin 2. 1.
1849, ohlédnutí za rokem 1848)*

K. Havlíček

*„Na svém dobrém právu všude pevně
stůjte... i když se jinému vašemu
spoluobčanu bezpráví děje, pamatujte se
mu ozvat se; pomyslete si: dnes mě, zítra
tobě.“*

*(Přátelům našim na venkově srdečné pozdravení!,
po událostech červnových r. 1848 v Nár. n.)*

K. Hasliček

*„Nesmíme nyní v ničem spoléhat se
na jiné, nýbrž sami se o všechno
starat; co si sami nezpůsobíme,
toho nebudeme mít.“*

(„Naše zásady“, Národní noviny, 23. září 1848)

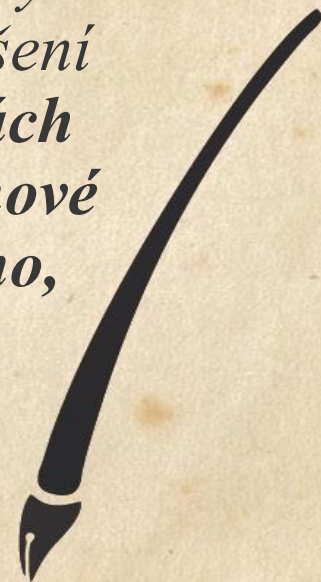
K. Hasliček

„Národe můj! zapomeň na dvě století hanebné poníženosti! Vyhub z paměti své upomínku na tyto nešťastné časy, kterážto upomínka jako skála dusí důvěru tvou v sebe. Odlož se sebe přílišnou skromnost, která se nesluší potomkům Táborů! Zapomeň již na to, čím jsi byl po bitvě na Bílé Hoře, ale pamatuj na své staré časy, na ty časy, kdežto skvěle kvetla sláva jména tvého, kdežto hledali vznešení přízeň tvou a mocní se báli nepřátelství tvého. Vyhledej v dějinách svých velikých ony listy, na kterých zaznamenáni jsou velicí činové otců tvých: těmi tuž nyní mysl svou, těmi podněcuj ducha svého, těmi připravuj sebe též k velikým činům!“

*(„Směle ku předu!“, první úvodní článek Nár.
novin ze dne 5. dubna 1848)*

K. Hasliček

„K vám se obracím, velebné kněžstvo! K vám, vy všichni ostatní, věrní vůdcové národu, mluvte, učte všude, že není svoboda bezuzdnost, rozvázanost, že není libovolné rušení práv, okrádání jiných, lenošení, bouření ...“

(„Bratři“, Česká včela, 17. 3. 1848)

K. Hasliček

„Puzeni jsouce okamžitým citem a neurčitým nadšením, nedovedli si ještě [radikalisté, rádoby vlastenci apod.] vytvořiti v hlavě pevný systém politických zásad, a proto kolikráte jim v nadšení přeskočí několik koleček a hodiny jejich politického smýšlení hrozně hřmotí, najednou ale zase bez pohnutí státi zůstanou. Právě proto, že se jejich smýšlení politické nezakládá na dobře promyšlených a ustálených zásadách, lehce se zaleknou a netroufají si to, co skutečně smýšlejí, vždycky tak činem vyznati, oni mají jen jakousi sváteční politiku mezi přáteli a při sklenici...“

(Národní noviny, 26. 8. 1849)

K. Hasliček

*„Máme se snad dětinsky, nemožně na
jiného spoléhati? Čech se práce a překážek
neleká, Čech se na jiného nespoléhá, Čech
se přičiní a přemůže všechno...“*

(„Slovan a Čech“, Pražské Noviny, 1846)

K. Hasliček

*„Jindy umírali mužové pro čest, pro blaho
svého národa: my však z téže příčiny
budeme žítí a pracovati.“*

(o Měšťanské besedě, Pražské Noviny, 18. 1. 1846)

K. Hasliček

„Kdo jen poněkud zná historii a běh tohoto světa, ten jistě ví, že žádná politická strana, žádný národ nemůže jinak ke konečnému vítězství přijíti nežli skrze svou vlastní vnitřní sílu, skrze tu váhu, kterou si dříve sám dobyl, pročez každý pracuje nejlépe k lepší svobodě národu, který pomáhá rozmnožovati jeho vnitřní sílu.“

(„Konec“, Slovan, 14. 8. 1851)

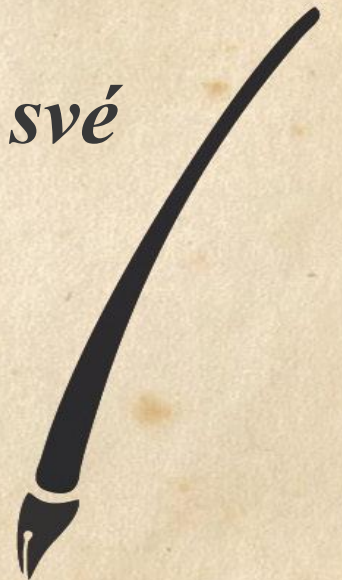
K. Hasliček

„Vnitřní síla národu ale záleží v jeho vzdělanosti, mnohovitosti, přičinlivosti, mravnosti a zachovalosti, a každý, který se o rozmnožení těchto vlastností u svého národu stará, přispívá nejlépe k budoucí svobodě. To tedy čiňme každý ve své domácnosti, ve svém okolí, a žádná moc nemůže nám toho zameziti.“

(„Konec“, Slovan, 14. 8. 1851)

K. Hasliček

*„...každá dobrá česká kniha, každý dobře sepsaný článek
jednající o čemkoli užitečném, každé zlepšení v průmyslu,
hospodářství atd., které třeba jen jednotlivec z nás sám u sebe
provede, získání každého jednotlivého člověka pro naše
pravdivé zásady, každá nová vědomost a zkušenost,
kterou některý z nás z ciziny domů přinese, každý dobrý
skutek, který v okolí svém kdo učiníme atd., atd., všechno to
sesílí nás...“*

(„Konec“, Slovan, 14. 8. 1851)

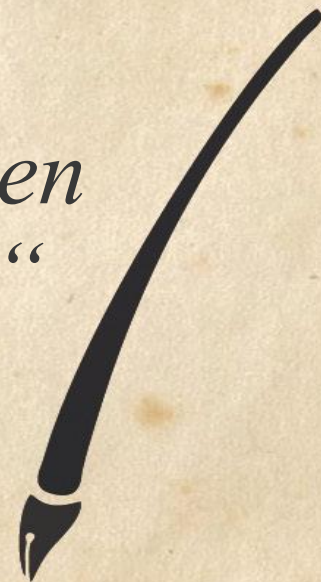
K. Hasliček

„Knihovna jest také škola, a sice škola pro mládež i pro odrostlé, škola všestranná, v kteréžto učí mnoho moudrých učitelů a k tomu bez hole, bez metly, bez černé tabulky. Nedá se upříti, že celá krajina za krátký čas jiné tvářnosti nabude, když se v ní několik knihoven zařídí a v lidu chuť ke čtení moudře vzbudí.“

(Národní noviny, 5. 4. 1848)

K. Hasliček

*„Národ nevzdělaný, kdyby se celý zkrvácel
samými revolucemi, nedocílí přece svobody a
práva, nýbrž bude zase brzy ošizen a do
libovlády nazpět vtlačen. Národ mravně
zkažený, byť by i vzdělán byl, přece zase svou
pokažeností plete vždy sám na sebe metlu
absolutie.“*

(Revoluce, Slovan, 30. 1. 1851)

K. Hasliček

„Revoluce, vzbouření, mohou též sprostiti národ od utlačovatelů – avšak jen na čas, neboť není-li celý národ vzdělaný, brzy se zase vyskytnou chytráci, kteří na jiné cestě starou despocii a útisk národu na šíji uvaliti dovedou. Tomu nás učí historie nových a starých časů.“

*(„Národní Noviny“, Národní noviny,
24. prosince 1849)*

K. Hasliček

*„ ...lid nevzdělaný, nerozuměje všemu tak, aby z
vlastního rozumu mohl soudit, musí někomu věřit a
podle jeho rady se zachovat: jak lehce se ale v této své
důvěře klame a teprve tehdy k pravému náhledu
přijde, když již pozdě jest? **Vzdělaný muž ale
nepotřebuje nikomu na pouhé slovo věřit, on rozváží
všechno řečené, přidrží se toho, co za
nejspravedlivější a neužitečnější uznává. “***

*(„Národní Noviny“, Národní noviny,
24. prosince 1849)*

K. Hasliček

„ ...poctivost každé politické strany nejlépe podle toho pozná, jak upřímně se o pravé vzdělání lidu stará; poctivá politická strana jest přesvědčená, že tím silnější bude, čím vzdělanější bude národ, protože každý vzdělaný, máje svůj úsudek, rozeznáváje pravdu ode lži, právo od nespravedlnosti, jistě se k takové straně přidá a nenechá se od jiných falešných praktikami podvádět. “

*(„Národní Noviny“, Národní noviny,
24. prosince 1849)*

K. Hasliček

*„Kdo vám nyní radí k nějakému násilí, toho považujte
bud' za nerozumného neb za svého tajného nepřítele.
Projevujme vůli svou vždy cestou zákonní, a bud' me
jistí, že se vždy po dobrém to státi musí, čeho si celý
národ přeje.“*

*(Přátelům našim na venkově srdečné
pozdravení, Národní noviny, po
událostech červnových 1848)*

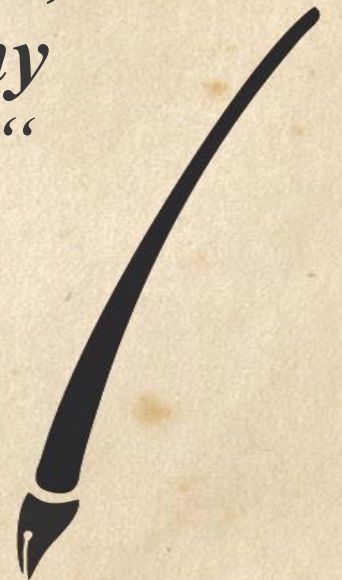
K. Hasliček

*„Proti domácím nepřátelům není vojsko pro vládu
náležitý prostředek: proti nim jest dobrá konstituce,
dobrá a poctivá vláda a spokojenost veliké většiny
občanů jediný pravý, laciný a jistý prostředek...“*

*(Rekrutování, Národní noviny, 15.
února 1848)*

K. Hasliček

„Jsou okolnosti v životě, kdežto žádá opatrnost mlčeti a nepověditi celou pravdu na jednou: jsou však i doby takové, kde svědomí zavazuje každého poctivého člověk úplnou pravdu říci a nesmlčeti své mínění, a byť i meč katanův nad hlavou byl napřážen.“

*(Po rozpuštění říšského sněmu,
Národní noviny, 13. března 1849)*

K. Hasliček

„Musí se vůbec každá vláda liberální držeti té hlavní zásady, že proti zlým oučinkům tisku se má působiti opět tiskem, a když by třeba některý přepiatý časopis lid škodlivým způsobem dráždil, však rozumnější noviny beztoho zas tyto věci vysvětlí a pravou cestu lidu povědí. Pouhými zákazy a obmezováním se ale nic nedocílí...“

*(Prodávání novin, Národní noviny,
6. dubna 1849)*

K. Hasliček

*„Jenom s pravdou ven, ta si sama cestu proklestí tak
proti přepjatostem dráždičů, jako proti reakci
neliberálního ministerstva!“*

*(Prodávání novin, Národní noviny,
6. dubna 1849)*

K. Hasliček

„My vycházíme z té zásady, že řádný svobody a práva milovný občan každé své i sebe nepatrnější politické právo všemožně hájiti má a že jest povinnost jeho ozývati se bez všeliké světské bázně proti každému bezpráví. V tomto zajisté vidím hlavní známku konstituční vlády, že každý proti každému i sebe mocnějšimu práva svého se dovolati může a že v konstituční zemi nejen národ, nýbrž i vláda zákonů se držeti musí.“

*(Rovnoprávnost, Národní noviny,
17. října 1849)*

K. Hasliček

„Uznáváme jenom dvojí náboženství, totiž pravé a nepravé, pravdivé a falešné (...) Jistě jsou si vyznavači nejrozmanitějších věr, kteří opravdu a upřímně každý ve své náboženství v srdci věří, mnohem bližší mezi sebou, nežli dva vyznavači jedné církve, z kterých jeden upřímně věří a druhý jest pokrytec (...) potud také pravé náboženství vždy bude ujmu trpěti, neboť pokrytci, kteří sami v nic nevěří, budou ve jménu náboženství pronásledovati poctivé lidi, kteří něčemu věří.“

(Epištoly kutnohorské, pojednání II.)

K. Hasliček

*„Kdo jednou svobodu a právo člověčenstva postavil
na svou korouhev co heslo, kdo se dal do boje proti
všeliké libovůli, proti všelikému utiskování, ten
nesmí snad jenom v jistých věcech chtít svobodu a
právo, a v jiných dopouštět libovůli a utiskování:
neboť jedna nepravda ze sebe rodí tisíce jiných a
jedna libovůle zruší na tisíce práv...“*

(Epištoly kutnohorské, pojednání II.)

K. Hasliček

*„...umínivše sobě, že vždy jen bez všelikých
řečnických šperků a bez narážek jednoduše budeme
svoje mínění a své důvody proti vládě pronášeti a
zkušenost ukáže nám i obecenstvu, jakou má u vlády
platnost svoboda tisku.“*

*(Obrana slovanských foederalistů,
Národní noviny, 8. 11. 1849)*

K. Hasliček

*„To jest hlavní věc, o kterou se jedná - právo, jistota,
ostatní všechno bude každý rád snášet, maje shovení s
mnohými těžkostmi nynějšího času.“*

*(Obrana slovanských foederalistů,
Národní noviny, 8. 11. 1849)*

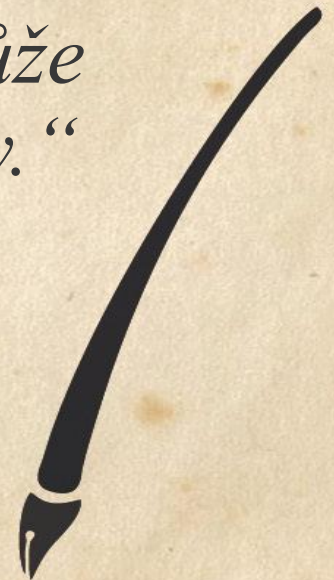
K. Hasliček

*„Kde nesmím nespokojenost jeviti, kde nesmím
haněti, tam také nemohu platně pochváliti a
spokojenost jeviti, a kdybych ji také projevil, nemůže
mít taková moje chvála pro rozumného žádně ceny.“*

*(O návštěvě J. M. C. v Praze,
Národní noviny, 30. 11. 1849)*

K. Hasliček

„Držíme divadlo národní za tak důležitou věc v životě veřejném každého národu... Tak jako v každé jiné věci bojujeme i v divadle o to, abychom vzdělanější vyšší stavy, odcizené národu, zase navrátili k němu.“

(Národní české divadlo, Národní noviny, 8. 12. 1849)

K. Hasliček

„ ... Národní noviny samé (...) musejí nevyhnutelně co do duševního vzdělání nejrozmanitějšímu obecenstvu zároveň sloužiti za orgán (...) my bychom zajisté dovedli ještě srozumitelněji psáti, kdybychom učené čtenářstvo své promrzeti se nebáli, a z druhé strany mohli bychom mnohem vyššího tónu se přidržeti, kdyby nám na srozumitelnosti pro neučené čtenářstvo nezáleželo.“

(Národní české divadlo, Národní noviny, 8. 12. 1849)

K. Hasliček

„Že vláda nemá být služkou veřejného mínění – (jak píše Prager Zeitung), jest sada [stanovisko], která by neměla stát v časopise vycházejícím na outraty zemské v státu konstitučním (...) Každá pravda časem zvítězí.“

(Vládní noviny a Němci, Národní noviny, 10. 12. 1849)

K. Hasliček

*„Jaký jest ouředník, to hlavně závisí od občanstva k jeho správě náležícího: občané mohou si ouřednictvo takřka sami vychovati (...) **mnohý venkovan má tak zvaný zdravý rozum, jenžto zas chybí mnohému pánovi, který (...) práva absolvoval (...) a pak zase mnoho let v kanceláři podle starých formulářů nové spisy plodil.**“*

(Jak se chovati k úřadům?, Národní noviny, 22. 12. 1849)

K. Hasliček

„Občanstvo starej se především o to, abys mělo u úředníka vážnost. Vážnost tato se však nenabyde nezdvěřilostí a hrubým chováním k úředníkům, jak mnozí sprostáci myslí, nýbrž naopak slušnou zdvorností (...) Znej každý dle možnosti zákony, které se jeho věci týkají, a nedej si pak učiniti od úředníka bezpráví (...) Umějme vždy činiti náležitý rozdíl mezi tím co ouředník, jakožto zákonní předpis konati musí, a mezi tím, co by snad jen z vlastní libovolnosti k naší škodě bez zákonního předpisu anebo proti němu činiti chtěl. Takové libovolnosti a protizákonnosti netrp nikdo od ouředníků, nýbrž odvolej se hned k místům vyšším a nejvyšším.

(Jak se chovati k úřadům?, Národní noviny, 22. 12. 1849)

K. Hasliček

„Važme si též řádných a poctivých úředníků, budme k nim všemožně uctiví, neboť statečný úředník jest občan dvojctihodný.“

(Jak se chovati k úřadům?, Národní noviny, 22. 12. 1849)

K. Hasliček

„Ve svobodném konstitučním státu platí zákonové všem občanům stejně; co jednomu právo jest, musí právo býti také druhému, aniž kdo ze zákonu a z práva obecného vyloučen býti smí. Slovem, konstitucí jest jen provedení ve státu známé oné a věčné zásady všeho práva i vsí spravedlnosti: čeho sobě nechceš, jinému nečiň.“

(O centralisaci a národní rovnoprávnosti v Rakousku, Národní noviny, 23. 12. 1849)

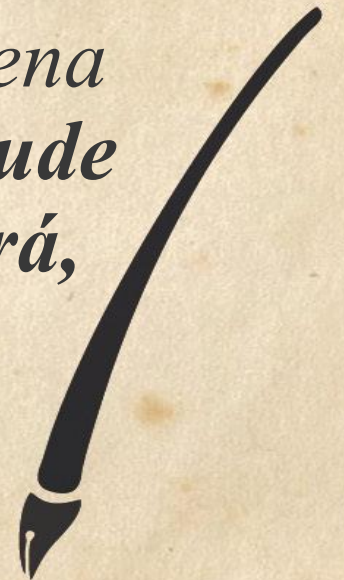
K. Hasliček

„Každé jakékoli nadprávi, každá jakákoli podrobenost, která neplyne přirozeně a nutně z potřeby dosažení účelu státního, - nejsou nic jiného, než skutečné vyjmutí z práva, tedy negací práva, t. j. nepravost, křivda, bezprávi. Každá takováto výsada může tedy jen pouhým násilím, nikoli právem uvedena i udržena býti ve státu; násilí pak vede za sebou všude stav války, v nížto všecko přirozené právo se zapírá, mizí a hyne.“

(O centralisaci a národní rovnoprávnosti v Rakousku, Národní noviny, 23. 12. 1849)

K. Hasliček

„Časy pravého zápasu a boje politických stran teprve nám nastávají. Až posud bylo všechno je neurčité, více citem pouhým než rozvahou jen vedené, tak že mnohý v těchto rychlých politických matenicích ani sám dobře nevěděl, ku které straně vlastně náleží; neboť hesla stran byla tak neurčitá, strany samy tak pomíchané, že těžko bylo zcela určitě se k jedné připojiti a od jiné odtrhnouti.

([článek] Národní Noviny, Národní noviny, 28. 12. 1849)

K. Hasliček

„V pravé konstituční zemi má každý řádný občan k jisté straně náležitosti, a kdo praví, že jest nestranným (to jest, že se žádnou stranou zcela neodrží), ten jest buď lhostejný, ničeho sobě nevšímající člověk, jenž jako ovce trpělivě snáší všechno, co osud nadělí, nestaraje se o to, kterak by sobě sám pomohl, anebo jest chytrá liška, jenž při zápasu stran pěkně ze větrem čeká, aby se potom k té straně přidal, která vyhraje.“

([článek] Národní Noviny, Národní noviny, 28. 12. 1849)

K. Hasliček

„Že nyní panuje strana jak v politickém tak i v národním ohledu nám protivná, to víme všichni, víme též že se tato strana všemožně o to přičiňuje, abychom my (...) více zeslábli. Že se též mnohé lišky k této panující straně, jako obyčejně, přidaly, není nás tajno; musíme ale věřiti, že přece ještě dosti nás zbylo, abychom se časem svým vítězstvím našich zásad nadíti mohli, čehož však nedosáhneme jinak, než přičinlivostí a setrvalostí. Čím více sílí strana nám protivná, tím více musíme i my svých sil napínati.“

(Přátelům našim na venkově srdečné pozdravení, Národní noviny, po událostech červnových 1848)

K. Hasliček

„Národ všeobecně vzdělaný nedá si křivdu činiti od jednotlivců, nedá se utlačovati; neboť kde se najde ve světě ta moc, která by utlačovati mohla celý národ proti jeho vůli?

Utlačuje-li se národ, děje se to vždy jeho vlastní vinou, poněvadž jedna jeho část nevzdělaná, neznající svůj vlastní prospěch a cesty k němu vedoucí, vždy se dá nerozumně se svou vlastní škodou zneužívat k potlačení celého národu.

Utlačovatelů jest vždy málo, a jenom skrze to, že se jim dá množství nerozumných se svou vlastní škodou zneužívat za nástroj, podaří se jim utlačit všechny.“

([článek] Národní Noviny, Národní noviny, 28. 12. 1849)

K. Hasliček

„...ví se však dobře ze zkušenosti, že se v takovém pádu mládež nanejvýš tolik ve škole naučí, kolik ke zkoušce zapotřebí, nikoli však tolik, co život potřebuje.“

*(Česká gymnasia, Národní noviny,
14. 1. 1850)*

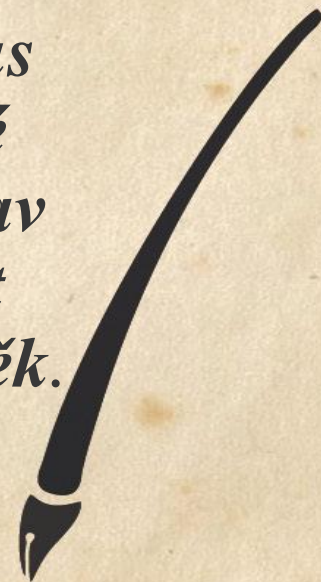
K. Hasliček

„Hlavní původ skoro všeho zlého ve veřejných a občanských záležitostech světa jest – dle mého mínění ta okolnost, že lidé buďto stejné věci jmenují rozličnými slovy aneb rozličné věci nazývají stejným jménem (...) vidíme, jak se hraje na světě slovy a kterak chytráci tohoto světa jinými za věci jen slova strkají, ukrývajíce špatné věci pěknými slovy a užívajíce slov brzy za lákadla, brzy za strašidla, jak právě toho jest okamžitá potřeba jejich. Jedním z podobných strašidel jest také slovo komunismus (...) Komunismus znamená v pravém a úplném smyslu bludné učení, (...) jest nanejvýš bláznovské a mohlo se jen vyrojiti z hlav několika pomatených lidí, kteří by vždy z člověka chtěli učiniti něco buď lepšího neb horšího, ale vždy něco jiného než je člověk.

(Komunismus, Slovan, 26. 6. 1850)

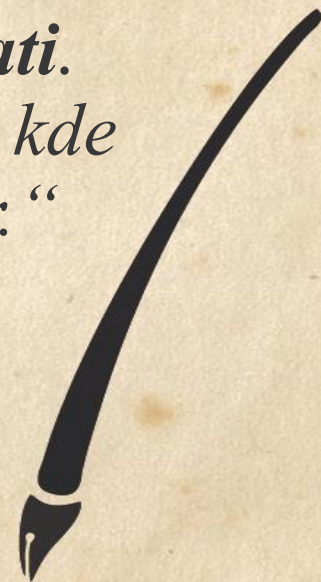
K. Hasliček

„Zákonní odpor, má-li ale býti k něčemu platný, musí míti své pravé vlastnosti (...) musí se vždy s největší chladnokrevností, s všemožnou vážností a úctou, ale také s všemožnou pevností a neústupností, kde zákon jest na naší straně, pokračovati. Zákonní odpor nemůže také sahati až za násilí, (...) nýbrž kde síla a hmotná moc nastala, tam přestal již zákonní odpor.“

*(Něco o zákonním odporu, Slovan,
10. 8. 1851)*

K. Hasliček

„Proto je obec, je společnost, aby co jednotlivý sám dověsti nemůže, spojené síly dokázaly (...) obec má být pro pohodlí, pro zisk všech. Každá dobře řízená obec musí být ale jen založena na užitku, a sice užitku všeobecném. To je, každý jednotlivec musí z toho užitek míti, že v obci žije (...) člověk právě tím, že do obce vstupuje, k rozličným povinnostem se zavazuje (...) dobrovolně jen proto, že z toho spolku, od té obce za to větší užitek očekává. V obci musí platit zásada: Něco za něco, nic za nic, a čím více se obec drží této zásady tím dokonalejší jest.“

*(Co jest obec?, Pražské noviny, 5. 11.
– 31. 12. 1846)*

K. Hasliček

„Zcela jinak stojí si obec, ve které občan sám své povinnosti a práva, zřízení a správu obce zná, kde se všechno přede všemi a veřejně jedná a kde každý sám v řízení obce jisté přiměřené má účastenství. Tam panuje duch občanský (...) každý věda, že co obci náleží, také z části jeho je (...) Má-li se však zevrubněji udati účel obce, snadno se ve třech slovech zahrnouti může, kteréž jsou jistota, pokrok a svoboda občanů...

*(Co jest obec?, Pražské noviny, 5. 11.
– 31. 12. 1846)*

K. Hasliček

„Cokoli člověk dělá činí buď z náklonnosti, neb pro užitek, a blažený ten kdo všechno užitečné činiti může z náklonnosti a komu všechno, co z náklonnosti učinil, užitečné je. Zde stojíme při základním uzlu člověčí bytosti, při egoismu (pro užitek) a při mravnosti (z náklonnosti) ... Jenom rodina, tato malá obec, je výhradně založena na náklonnosti, poněvadž se v ní jakožto vždy pohromadě žijící, pokrytectví mnohem těž provéstí dá, ačkoli i tu máme mnohé ošklivé případy.“

*(Co jest obec?, Pražské noviny, 5. 11.
– 31. 12. 1846)*

K. Hasliček

*Pro oslavy výročí 200 let od narození KHB
v Havlíčkově Borové*

*sebral a zeditoval:
Mgr. Ondřej Neubauer*

2021

MUZEUM VYSOČINY
HAVLÍČKŮV BROD

K. Havlíček

